

Merdançó, Merdançol, Merdençà, V. Merd- Merder, V. Merd- Merea, V. Mariola Mereig, V. Mariola Merí, V. Marín Merialles, V. Mariola Merija, V. Mariola

MERITA

Partida important dins el terme de Camarasa, al Nordest de Balaguer. (Madoz, s.v. *Camarasa*); IGC, 10 full d'Artesa, posa un «camino de Llindàs a Merita», dins el te. de Camarasa. També en l'enq. feta a Camarasa 1957 (XVII, 52ss.).

MENCIONS ANT. Sempre en la forma *Merita*, aa. 1079, 1106, 1198, 1199, 1280 (Sanahuja, *Ci. de Balaguer*, 18); CCandi *Mi.Hi.Ca* II, 98; *BABL* III, 159; CCandi, o.c. II, 98 i 38); 1106: «castrí de Camarasa *Merita* et Cubels» *Li.Fe.Ma.*, 530.11 «castro de Capraria, de *Merita*, de Camarasa» (ibid., 436.1f).

Nom de terminació singular, que només trobo repetit en el Migjorn valencià en el te. d'Alcoi: «el Baradello¹ de *Merita*» (XXXIV, 1.5), «font del Clot de *merita*» (ib. 12.7); i, dins la ciutat, casa des *Merites*, d'una família pròcer (5.15). Tossalet de *Merita*, te. Sanet i Negrals (XXXIV, 113.9). *Merita* cogn. de tradició valenciana (Mtz.Aloy, *Rev.de Val.* I, 161).

Com que els NLL d'origen aràbic no sols abunden molt en aquelles terres, sinó que de Lleida en amunt encara se'n troben cap a Balaguer, i més enllà: *El Canís, Torre-serona, Alguaire, Almenar, Alfarràs*; i, a l'E. i NE. de Balaguer: *La Ràpita, Butsenit, Muller*, i algun altre; deu venir de l'àrab, element comú entre les dues zones.

L'ETIMOLOGIA ha d'estar-en les arrels aràb. *mrđ* 'revoltar-se, atrevir-se', *mlr* 'untar, allisar', *mrt* 'ser pelut o filós', ben vives i productives totes tres, i més les primeres (cf. *mirt* «pannus», 'teixit', «*murdiya*: sodomia» *RMa.*). D'aquí els NPP, que deuen haver produït aquests NLL: a Algèria *Māridī, Mālīzī*, a l'Aràbia *Mārid* (Hess 48, Huber i en els poemes de Helalīya), i *Mirwād* (Hess 26, arrel *rud*). D'un d'ells deuen venir aquests nostres NLL i NPP, o d'una suma i confusió de tots plegats. Potser especialment de *Mālīzīja* 'allisada', el fem. de *Mālīzī* (Alg.) amb una *l*, so que es confonia, però, amb *r* en la pronúncia dels moriscos

¹ Mossàrab, per *Valladell* 'petit fossat'.

Meritxell, V. Mariola Merlac, V. Merlant

MERLANT

Prop de Banyoles, riuat i veinat, agregat al terme de Porqueres. *Pron.* «ə *mərlán*» i «ribera de *mərlán* o de *Rodeja*», oïts a Porqueres en l'enq. de 1964 (XLIV,

132, 133. Alsius en el seu nomenclàtor (p.185), tot admetent com millor la grafia amb *e*, dóna l'article s.v. «*Marlant*, aldea del ayuntamiento de Porqueras».

MENC. ANT. 979, en una donació del bisbe de Girona al mon. de Banyoles ho delimita seguint el curs del torrent: «pergit usque ad rivum q.d. *Meridante* --- Occid, affrontat in torrente, q.d. *Meridante* et pergit usque in flumen *Ceser*» (riu Ser) *MarcaH.*, col. 924, 4.5; 1097, butlla papal: «cimiterio de *Porcaris*, eccl. St. M. de *Calvis* --- Sti. Quirici, Sti. Juliani de *Meritania*, S.M. de *Campo Majori* ---» (*MarcaH.* col. 1200.21; i Balari, *Orig.* p.12); 1175, altra butlla: «eccl. Sti. Juliani de *Meritatz*» (*MarcaH.* 1367.16; probablement a llegir *-ita<n>tz*); 1182: la partió entre les parròquies de Porqueres i Merlant passava pel «rivum de *Merdanea*» (en l'*Ensaig Hist. de Banyoles* per Alsius, 120; cf. Balari, *l.c.*).

S. XIII ss. 1287: *Merlant* (*BABL* IV, 514); 1319: St. Quirze de *Merlancho* (*BABL* IV, 477); 1359: *Merlant* (*CoDoACA* XII, 100); 1362: par. St. Chirici de *Merlanto*; 1370: par. de *Merlanto* (cites d'Alsius, *Nom.*).

ETIM. Totes les mencions antigues, fins a la fi del S. XII, presenten una inequívoca paritat amb les dels noms de riuets que hem estudiat en l'art. MERD- espt. en els apartats (A) i (C), com ja posà de relleu Balari; i com que aquí també es tracta d'una ribereta, com en aquells noms, hem de creure que és un cas més dels noms fluvials causats per l'acumulació de detritus i brutícia (ll. MERDA), principalment en la variant MERDANTI-.

Després, però (S. XIII), la -D- hi apareix alterada en -I-; i fóra bastant probable explicar-ho pel fenomen dissimilatori que causà la forma *Carlüt* < *Cardüt* < DESERTUM CARDUËTI 'desert del cardassar', i *carlina* < *cardina* 'espècie de card'; car aquí també hi havia les dentals T i N que causaren aquelles dissimilacions.

Tanmateix aquí *Merlant* era el nom d'un llogaret i església, no sols del riuat, fet que es prestava menys a la influència d'aquells detritus. I és que sembla haver-hi hagut influència, cumulativa, d'un parònim en el qual hi hauria MERL- amb -L- originària.

Nom que de fet es troba, i no gaire lluny, 20 k. al SSO, designant un altre llogaret. És *Merlac*, entre Anglès i Osor. Consta així des de ben antic: 860: «palatiolum *Merlaco*» (*Cat. Car.* II, 10.22, 15.24, 17.16, 553); 922: «locum quem dicunt *Auzor* --- et *Merlancho*»; i «in vallis Anglensis --- et palatiolum q. voc. *Merlach*» (*Esp. Sagr.* 324 i 325). La superposició dels dos noms es fa palesa en la forma *Merlancho*, que hem trobat per *Merlant* en el doc. de 1319 a Banyoles i en el de 922 a Anglès..

Aquest altre nom té una etim. diferent: del grup dels noms cèltics en -ACUM, que Skok § 68 troba per als nombrosos *Merlac* occitans (Cantal, Isère, Creuse), al costat dels quals sorgeixen diversos *Merlan* i *Merland* (cf. l'art. *Merlès*, infra). Cf. *source Merlat* a